

Förkortningar i löpande text: KTR (Kommunala tillgänglighetsrådet), FRE (Funktionsrätt Enköping), RFD (Rådet för delaktighet).

AKTUELLT FRÅN STYRELSEN

Ordförande har ordet

Nu är det vår på allvar. Nu är det bedövande vackert ute och personer med allergier och astma lider alla helvetets kval! Visst är det sorgligt. Just nu regnar det, vilket kanske hjälper till att hålla nere pollenmängden ett tag, men det är snart fint väder igen. Och då kommer bekymren tillbaka. Allergi är en funktionsnedsättning som drabbar allt fler och som vi måste bli bättre på att ta hänsyn till. Pollen kan vi inte göra så mycket åt, men på andra områden kan vi faktiskt göra skillnad. Vi kan minska mängden allergen genom att tänka oss för när vi handlar kem-tekniska produkter och välja parfym – och doftfritt. Att inte alls använda sköljmedel när vi tvättar kläder (vilket också enligt experter skonar kläderna), att även tänka på det, när det gäller hygienartiklar och smink. Många sådana produkter är starka allergen för de känsliga.

Våren innebär också att Funktionsrätt Enköping säger adjö till en epok med anställd personal på kansliet. Med tungt hjärta måste vi säga adjö till Tilda Holstius som har arbetat här sedan 2004. Tilda har tillsammans med Lotta varit FREs ansikte utåt och funnits på kansliet i entrén till Kryddgården, med dörren öppen så man lätt kunnat slinka in. Lotta har redan lämnat sitt jobb i december och nu går även Tilda. Det har kanske inte märkts att Lotta inte är där längre, eftersom ingen av dem har fysiskt befunnit sig på kansliet sedan mars 2020, men när pandemin blåst över, så kommer ni att finna dörren stängd och ingen som kan berätta för er vad som är på gång.

Vi vill tacka för de år som varit, och vi inser att den kunskap om verksamheten som båda har skaffat sig under alla år, blir svårare att få fatt i. Det arbete som de har utfört, måste nu utföras av andra – frivilliga - eller förbli ogjort. Så det blir stora förändringar för oss alla.

Nu kommer i alla fall Tilda att fortsätta med de förtroendeuppdrag som hon har under denna mandatperiod till att börja med, så vi kommer att träffa henne

vilket känns bra. Och vi hoppas att när det blir "friskare" tider så kommer vi alla att ses "IRL" (på riktigt) och att Tilda vill fortsätta vara en aktiv engagerad medlem i FRE via sin förening.

TACK Tilda!!

Detta är vårens sista nummer av FREbladet. Vi återkommer i september. Till dess önskar vi alla våra föreningar och deras medlemmar

EN SKÖN Coronafri SOMMAR!

Anneli Djurklou, ordförande

AKTUELLT INOM FÖRENINGARNA

Reumatikerna Enköping - Håbo

Hej, här kommer lite info från vår förening:

Vi har haft några styrelsemöten under våren, Senast 5/5 hade vi styrelsemöte uppe på Finska föreningens lokal, nu har vi fått löfte att vi får börja med vår onsdagsträning i deras lokaler, klockan 10.00–14.00. Bra tycker vi!

Den 30 juni blir det en liten sommarfest med frågor o fika ute på Sommarro.

Den 17 maj har vi guidad tur i nya badet, styrelsen o några handledare. Vår förening är ju verksam i både Enköping och Bålsta och medlemmar som bor i Håbo är mycket intresserade av vårt badhus. Bålsta ska också bygga ett nytt badhus med rehabavdelning. Jag hoppas för deras skull att det ska gå bättre där än här! Vi vill ta upp det som inte fungerar för oss i badet med ansvarig personal. Det är ju inte bara medlemmar från vår förening som har svårt att röra sig, utan många medlemmar i andra föreningar har också problem i leder. Så vi ska försöka få de som jobbar på badet att förstå det.

Hösten startar vi 6 september med räkkryss - förhoppningsvis så skall det funka den här gången!

Badverksamheten startar vi igen i september, så i höst är vi igång med vår efterlängta träning!

Margareta Wiberg

AKTUELLT INOM KOMMUNEN

Rapport från Kommunala tillgänglighetsrådet 27 maj 2021

Rådet hade två stora punkter på dagordningen under mötet.

På gång i parker och gator i Enköping.

Oskar Fors från trafikenheten, Enköpings kommun och Maurizio Freddo planerare på trafikenheten, informerade rådet.

Cirkulationsplatser med busshållplatser och Järnvägsstationen ska byggas om under sommaren med start nästa vecka.

Rondell i Fanna Korset ska byggas och Österleden mot Västerås kommer att byggas om. En cykelväg ska byggas för att öka säkerheten för cyklister på väg till Hummelsta.

Som vi fått information om på tidigare rådsmöten har nya parkeringssystemet börjat gälla i centrala Enköping från den 1 maj 2021.

Nu har även översynen av gator och gångbanor gjorts. Stenar som ökar risken att snubbla och liknande problem har och ska åtgärdas under sommaren.

Frågor ställda till grundskolan i Enköping om NPF.

Anders Härdevik, grundskolchef, berättade hur skolan arbetar med elever med olika neuropsykiatriska funktionsnedsättningar.

Tidiga insatser och stödinsatser är viktigt. Tyvärr så fångar skolan inte upp alla elever som har NPF. Orsaken till att de inte gör de är idag svårt att säga.

Från Funktionsrätt Enköping fördes fram olika signaler som föreningarna har fått om problem i skolan.

Hjälpen kan se olika ut i olika skolor i kommunen. Att de även kan skilja mellan olika klasser i samma skola på vilken hjälp eleverna får.

Idag har inte skolan några färdiga lösningar, men man jobbar aktivt med att öka stödet till elever som behöver stöd.

13% av eleverna som gick ut grundskolan förra året hade inte godkända betyg för att kunna söka gymnasieutbildning.

Vi diskuterade problemet med att under lång tid har skolsystemet utgått ifrån att alla elever är en homogen grupp. Vilket eleverna inte är. Rådet diskuterade även skolans ramar som budget för skolan och kunskaper hos skolpersonal.

Kontakta gärna Funktionsrätt Enköping och skolgruppen om du eller din förening har några synpunkter i frågan.

Tilda Holstius

Upplevelsenämnden

Upplevelsenämnden stod inför ett vägskäl där inriktningen på det framtida kulturhuset skulle beslutas. Ingen har väl kunnat undgå att följa ärendet i massmedia. Tisdagen 26 maj fattades beslutet, som blev en mix av flera förslag. Museet flyttar till Joar liksom konstutställningarna flyttas från Tingshuset. Kulturskolan blir kvar där de är och konsertlokalen är räddad.

FRE har i samband med KTR och andra tillfällen haft möjlighet att framföra synpunkter på kulturhusets innehåll och utformning.

FRE har också haft ett digitalt sammanträde med UNs arbetsutskott där vi fick möjlighet att betona vikten av att våra medlemsorganisationer är i stort behov av möteslokaler anpassade för våra medlemmars behov. Detta har blivit synnerligen markant då någon kompensation för bortfallet av t.ex Villa sandgatan inte tagits fram.

Andra ärenden som kommer att vara av intresse för FRE är den nya fullstora idrottshallen med fritidsgård som skall inrymmas i den kommunala grundskola som planeras på Lillsidan. Även läktarbygget på Enavallen kan vara av intresse för FR att bevaka.

Vi hoppas också att kunna få till stånd en genomgång av det nya badhuset tillsammans med ansvariga för projektet, då det inkommit många synpunkter på brister i tillgängligheten.

Det är med spänning vi ser fram emot det beslut som tagits, kommer att möjliggöra att vi blir mer delaktiga i det framtida kulturlivet i vår kommun.

Janne Wigdell

AKTUELLT INOM REGIONEN

Rapport från Rådet för delaktighet

Mötet hölls den 19 maj och innehöll många korta föredrag/information. Här är en sammanfattning av presentationerna, men en längre rapport finns på hemsidan.

Det första handlade om problem vid genomförande av digitala möten när Samordnad Individuell Plan, SIP, ska genomföras digitalt. I en SIP ska regionen och kommunen där kunden bor i samverka. Det är därför viktigt att kundens vårdenheter deltar i SIP-planeringen.

Det har visat sig att regionen och kommunerna inte använder sig av samma digitala system och det försvårar genomförandet. Den telefonlösning som får ersätta en digital lösning är inte optimal eftersom det är större risk för missuppfattningar då deltagarna inte kan se varandras ansiktsuttryck. Dessutom tycker många kunder att det är obehagligt att prata i telefon.

Påtryckningar om att regionen och kommunerna får till en överenskommelse om digitala vårdmöten är mycket viktigt.

Nästa information handlade om en utredning om ett nytt tandvårdssystem för att uppnå en mer jämlik tandhälsa. Om förslaget godkänns ska den nya tandvårdslagen planeras börja gälla 15 januari 2026.

Förslaget innebär bl a att en tandvårdsundersökning ska kosta 200 kronor per besökstillfälle, att varje individ en individuell tandhälsoplan utifrån en riskbedömning - de patienter som har störst risk för tandsjukdomar ska få mest stöd och att patienter med särskilda behov ska få ett mer jämlikt stöd.

En länk till en sammanfattning av rapporten finns [här](#).

Vi fick också en föredragning om hur man planerar kollektivtrafiken vid Akademiska sjukhuset, där bussar åter ska trafikera den inre sjukhusvägen. Det finns också tankar på att ordna med skytteltrafik från resecentrum till det inre området. Lokaltrafik fungerar bra utanför sjukhusområdet men inte inom området.

Tidsplanering är att den inre sjukhusvägen ska öppna för trafik 2024. Från och med 2029 ska s k kapacitetsstark kollektivtrafik införas. Det kan vara spårväg och en del busstrafik.

Eva Arnemo, folkhälsostrateg vid Upplandsstiftelsen, informerade om arbetet med att öka tillgängligheten till naturen för personer med funktionsnedsättningar. Upplandsstiftelsen är en egen organisation som får finansiering av regionen.

En testgrupp som består av personer med olika funktionsnedsättningar har bildats. Se även <https://www.upplandsstiftelsen.se/tillganglighet>

Reglementet för sjukresor har reviderats men det gäller i första hand redaktionella ändringar eller förtydligande. Det är mycket få ändringar som berör patientresorna. En nyhet är att man nu får ersättning för parkering och trängselavgifter när man åker med egen bil.

Cathrine Göransson, tf sektionschef, och Karin Cloud Mildton, avdelningschef vid enheten för Rehabilitering och smärtcentrum, berättade om enheten som tillhör Akademiska Sjukhuset. De patienter som får rehabilitering/behandling

vid enheten kommer oftast dit efter utskrivning från en avdelning, men egenremiss fungerar också.

Nästa möte med Rådet för delaktighet är 8 september 2021. Har du några frågor du vill att vi tar med oss till rådet kan du meddela det via FREs e-post.

Tilda Holstius och Lena Thorén

AKTUELLT INOM FUNKTIONSRÄTT SVERIGE

Utdrag från Funktionsrätt Sverige

PRESSMEDDELANDE "KONGRESSUTTALANDE: TILLSAMMANS FÖR EN JÄMLIK HÄLSA"

Funktionsrätt Sveriges kongressuttalande den 20 maj 2021: Vi blir fler och fler! Så sent som 2017 var vi 38, nu är vi 49 medlemsförbund. Tillsammans står vi starka och enade och siktar mot valet 2022 och att funktionsrätten får en given plats i debatterna.

För funktionsrättsfrågorna är inte några särfrågor. De är allas angelägenhet! De är viktiga för samhällsekonomin, för ett hållbart samhälle och – inte minst – de är rättigheter stadgade i FN:s Funktionsrättskonvention. Universell utformning av samhället är ett åtagande för Sverige, men det är också en investering för framtiden.

I juni 2018 beslutade riksdagen om ett övergripande nationellt folkhälsopolitiskt mål. Det är att skapa samhälleliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen **och att sluta de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation.** Funktionsrättsrörelsens samlade kunskap, erfarenhet och medverkan i det arbetet är en förutsättning för att målet ska nås – på riktigt. Nedsatt psykisk hälsa och dålig tandhälsa är mer än dubbelt så vanligt bland personer med funktionsnedsättning än hos övrig befolkning. Det är vanligare med daglig rökning, riskabla alkoholvanor, fetma och stillasittande. Trots det saknas funktionsrättsperspektivet i folkhälsopolitiken.

Vid den förra kongressen för två år sedan beslutade vi att jämlik hälsa ska vara vårt prioriterade mål. Den diskriminering som personer med funktionsnedsättning erfar inom hälso- och sjukvården måste upphöra. Hälso- och sjukvård för barn, unga och vuxna med funktionsnedsättning måste vara tillgänglig och erbjudas i rimlig tid. Delaktigheten behöver öka, liksom stödet för att identifiera vårdbehov och för att upprätthålla en god hälsa. Personer med funktionsnedsättning har rätt att åtnjuta bästa möjliga hälsa och utan diskriminering på grund av funktionsnedsättning.

Men fler faktorer än hälso- och sjukvården påverkar hälsan. Det gör också den ekonomiska situationen, skolan och möjligheterna till arbete eller sysselsättning. Även här ger konventionen rättigheter. Personer med funktionsnedsättning har rätt till en tillfredsställande levnadsstandard med ständigt förbättrade levnadsvillkor, rätt till en inkluderande utbildning och till arbetsplatser som är tillgängliga. Att förverkliga dessa rättigheter är att investera för framtiden!

Corona har varit en belastning för hela samhället och fördjupat skillnader som redan fanns. Men pandemin har också ställt sprickorna på vid gavel öppna för alla att se.

Med förnyad kraft går vi enade med konventionen som grund mot nya möjligheter när nu nästa kongressperiod inleds och valet 2022 kommer allt närmare.

Funktionsrätt Sverige är en bred samarbetsorganisation för mänskliga rättigheter. Våra medlemmar är 49 funktionsrättsförbund som tillsammans representerar cirka 400 000 människor. Vårt mål är ett samhälle för alla.

Presskontakt

Annica Nilsson, Intressepolitisk utredare, annica.nilsson@funktionsratt.se, 08-546 404 24, 076-697 80 55

SOMMARRO

Nu har Sommarro öppnat för säsongen

Lördagen den 22 maj öppnades Sommarro för det här året. Det var en solig dag med många glada besökare som njöt av försommarvädret och den skira grönskan i trädgården.

Verksamheten kommer, som förra året, att var styrd av de restriktioner som Region Uppsala och Folkhälsomyndigheten föreskriver. Det är viktigt att vi alla respekterar föreskrifterna för att vi på ett säkert sätt skall kunna ha öppet på Sommarro.

Under torsdagen den här veckan var trädgården fylld av ungdomar från Robinsson skolan som i regn och blåst hade olika informationspass/lektioner. Det är roligt att Robinssonskolan har hittat Sommarro som ett alternativt klassrum, även om de inte som tidigare kan övernatta.

Flera av FRE:s medlemsföreningar har bokat in träffar på Sommarro under juni. Det är både styrelsemöten, årsmöten, grillkvällar och hantverksgrupper.

Sedan flera år tillbaka har Sommarro haft en stickgrupp, som träffas på tisdagar klockan 10 och under några timmar sticker tillsammans och också ventilerar senaste händelserna i Enköping och världen.

Förra året startade också en trädgårdsgrupp. Tack vare den gruppen prunkade hela Sommarro i påskliljor under några veckor. Vi hoppas kunna fortsätta med den gruppen, för det finns mycket att göra i trädgården. Klockan 13 på tisdagarna träffades gruppen förra året, men den tiden är flexibel, men välkomna ni som gillar trädgårdsarbete! Gruppen tar också i år tacksamt emot utblommade påskliljor att återanvända i trädgården.

Nu kommer det också att finnas ett lotteri med olika hantverk, presentkort och annat som vinster.

Ni som cyklar eller går från Enköping eller går från busshållplatsen Ryssbo eller Bredsand till Sommarro, kan delta i utlottning av vinster varje månad. Det finns en lista att skriv upp sig på, under dagen finns den inomhus på lotteribordet och när Sommarro är stängt kommer det att finnas en lista på verandan. Det är många som under Coronatiden har kommit att uppskatta att promenera och/eller cykla.

Det finns fortfarande möjlighet för FRE:s medlemsföreningar att ställa upp som ansvariga för Sommarro under helger under säsongen fram till mitten av september och från och med juli månad på måndagar.

Är någon förening intresserad kontakta Maud Sundqvist 070 768 58 38.

VARMT VÄLKOMNA TILL SOMMARRO 2021

Sommarrokommittén

ÖVRIGT

Vem kan få närståendepenning?

Närståendepenning är pengar som du får för att vara hos en närstående person som är svårt sjuk. Med svårt sjuk menas att sjukdomen är ett påtagligt hot mot hens liv.

Du kan få närståendepenning om:

- Den närstående har en sjukdom som är ett påtagligt hot mot hens liv.
- Du vårdar den närstående på sjukhus eller i hemmet. Med vård menas att du är hos personen som ett stöd.
- Den närstående samtycker till vården.

- Du går miste om arbetsinkomst som är sjukpenninggrundande.
- Du och personen du vårdar är försäkrade i Sverige.
- Vården ges i Sverige eller i ett EU/EES-land. Du kan inte få närståendepenning om du vårdar någon som befinner sig i ett land utanför EU/EES.

För att någon ska räknas som svårt sjuk måste det finnas ett påtagligt hot mot livet. Det innebär att det ska finnas en risk för att personen inte överlever sjukdomen. Den som har en sjukdom som kan vara livshotande på lång sikt räknas inte som svårt sjuk, utan risken ska gälla den närmaste tiden.

Till närstående räknas anhöriga, men även andra som har nära relationer med den sjuke. Det kan till exempel vara vänner eller grannar.

Med vård menas att vara nära den som är svårt sjuk och ge stöd. Det är alltså inte att hjälpa personalen med det praktiska arbetet.

Om du är den enda som vårdar den sjuke kan du få 100 dagar med närståendepenning. Är ni fler personer som vårdar så delar ni på de 100 dagarna. Dagarna är alltså kopplade till den som är sjuk, inte till dig som vårdar.

Källa: Försäkringskassan

Läs mer på:

<https://www.forsakringskassan.se/privatpers/sjuk/anstalld/narstaendepenning>

Kansliets telefon

Kansliets telefon har flyttats till Sommarro.

Har du några frågor under sommaren ring mellan klockan 11.00–16.00.

Telefonnummer 076-843 91 91

Kalendarium 2021

Aktuella möten under året.

Se [hemsidan](#) för fullständig kalender där också kommunens nämndmöten finns med.

VÅREN

29 juni FRE årsmöte

HÖSTEN

7 sept Ordförandemöte

8 sept RFD

23 sept KTR

12 okt Ordförandemöte

28 okt KTR

16 nov Ordförandemöte

18 nov RFD

2 dec KTR

<p>Funktionsrätt Enköping Källgatan 1B 749 35 Enköping Telefon 076 843 91 91 E-post funktionsratt.enkoping@gmail.com Webbplats www.hsoenkoping.com</p>	<p>Redaktör: Anneli Djurklou Redaktionskommitté: Tilda Holstius, Maud Sundqvist, Lena Thorén.</p>
---	--

Nästa nr: Augusti 2021

Manusstopp: 15 augusti 2021

På promenad i vacker försommargrön

